Gemeente Bergen op Zoom

Aan de leden en burgerleden van
De gemeenteraad van Bergen op Zoom

Uw kenmerk		Ons kenmerk	U24-002944	Datum	28 juni 2024
Uw brief		Beh. door		Doorkiesnr.	
Onderwerp	Update programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat	Afdeling	Vastgoed en Grondzaken; Duurzaamheid, Energie en Klimaat	Bijlage(n)	1

Geachte leden en burgerleden van de gemeenteraad,

Op 31 oktober 2023 heeft het college van Bergen op Zoom het startschot gegeven voor de ontwikkeling van een taskforce Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Uw raad is hierover geïnformeerd middels de raadsinformatiebrief die op 31 oktober 2023 aan u is toegezonden, kenmerk U23-009469. Naast het oprichten van een taskforce heeft het college ook het zogenaamde duurzaamheidskompas vastgesteld en een startdocument dat de basis vormt voor de verdere ontwikkeling van het programma.

In het startdocument zijn 4 processtappen beschreven van waaruit het programma zich zal ontwikkelen tot een vastgesteld meerjarenprogramma voor de lange termijn. De processtappen zijn uitgeschreven over een periode van 1 jaar, met de geplande vaststelling in het derde kwartaal van 2024.

Terwijl het programma zich ontwikkelt en de organisatie zich vormt staat de uitvoering niet stil. Met deze brief informeren wij u behalve over de voortgang en de ontwikkeling van Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (hierna Programma DEK) ook over klimaat- en energiebeleid dat reeds in uitvoering is.

Vanuit de verschillende thema's heeft de gemeente reeds te maken met bindende doelstellingen en vastgesteld beleid. Zo onderstreept de gemeente de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord en heeft het dit reeds vertaald naar lokale visievorming middels de Regionale Energie Strategie van West-Brabant en de gemeentelijke Warmtevisie Aardgasvrij Bergen op Zoom. Derhalve wenst het college u middels deze brief actief te informeren over de ontwikkelingen en activiteiten die hiermee gepaard gaan.

<u>Ontwikkeling Programma DEK</u>

Organisatie en ontwikkeling taskforce

Op 31 oktober is de startnotitie vastgesteld en is uw raad geïnformeerd over de planning van het opstellen en vaststellen van een meerjarenprogramma Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Met plezier kan het college u vermelden dat de ambtelijke organisatie inmiddels aanzienlijk is verstevigd op het gebied van Klimaat- en energie en dat het programma zich binnen de organisatie begint te vormen en in te bedden.

Zoals u weet heeft het college in september 2022 bericht ontvangen van de Minister over de rijksregeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid gericht op het structureel versterken van de ambtelijke capaciteit inzake de uitvoering van de gemeentelijke taken vanuit het klimaatakkoord. Op 22 december 2022 heeft het college het

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

besluit genomen om deze gelden in te zetten in lijn met de regeling en kosteneffectief te besteden binnen de voorwaarden van de doeluitkering.
Vanwege de samenloop met de interne organisatieontwikkeling alsmede het verloop op belangrijke management- en directiefuncties is de wervingsprocedure in september 2023 opgestart, maar niet zonder succes. Per 1 januari 2024 is het team DEK uitgebreid met de volgende functies:

- 1 fte Communicatieadviseur Klimaat- en energie
- 2 fte Transitiemakers wijkuitvoering
- 1 fte Ondersteuner Duurzaamheid
- 1 fte Programmamanager Energietransitie
- 1 fte Kwartiermaker/Programmamanager Duurzaamheid, Energie en Klimaat wordt ingevuld per 1 augustus 2024

Bestaande formatie:

- 1 fte Adviseur Klimaat & energie wordt ingevuld per 1 augustus 2024
- 1 fte Regisseur Duurzaamheid

Zoals hierboven beschreven is de capaciteit eerder uitgebreid met 6 fte vanuit de CDOKE middelen. Helaas zijn er 2 functies die weer vacant zijn komen te staan, dit betrof de adviesfunctie op klimaat- en energie en de functie van kwartiermaker/programmamanager van het programma. De kwartiermaker vervult een belangrijke rol binnen de ontwikkeling van het gemeente brede programma.

Processtappen Programmaontwikkeling
In de raadsinformatiebrief van 31 oktober 2023 is uw raad geïnformeerd over de 4 processtappen van de programmaontwikkelingen en de voorgenomen planning. De ontwikkelingsfase van het programma is daarbij globaal opgedeeld in 4 fasen.

Processtappen:	**Planning (kwartaal)**
Stap 1 – Borging organisatie	Q4 - 2023
Stap 2 - Inventarisatie en onderzoek lokale doelstellingen	Q2 - 2024
Stap 3 – Kaderstellende Nota Duurzaamheid 2024 – 2050	Q3 - 2024
Stap 4 – Uitvoeringsprogramma 2024-2030	Q4 - 2024

Voor een volledige beschrijving van de processtappen verwijzen wij u naar de raadsinformatiebrief van 31 oktober 2023 (kenmerk: U23-009469).

Onderstaand nemen wij u mee in de voortgang en resultaten van de doorlopen stappen in de programma ontwikkeling tot nu toe.

Stap 1 - Borging organisatie (Q4 2023)
Na vaststelling van het taskforcedocument is aangevangen met de borging van de programmastructuur binnen de interne organisatie. De gemeentelijke organisatie is momenteel in ontwikkeling. De realisatie van een team DEK en het invoeren van nieuwe manieren van werken (programmatisch) vraagt training en ontwikkeling.

Programmatisch werken
Een belangrijk onderdeel van de borging houdt relatie met kennisontwikkeling en de ontwikkeling van nieuwe werkvormen onder het programma. De nieuw aangetrokken formatie is daarom begin van 2024 gestart met verschillende trainingsmodules gericht op het programmatisch werken en hoe dit is in te passen binnen de bestaande organisatie en

werkstructuren. De modules zijn zo vorm gegeven dat behalve team-building ook nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan het concretiseren van de werkstructuren die noodzakelijk zijn om van het Programma een succes te maken. De trainingen worden nu verzorgd voor het nieuwe team en het is aan hen om deze nieuwe manier van werken ook breder te verspreiden en te implementeren binnen de gemeentelijke organisatie.

Roadshows interne organisatie

- Eind 2023 is gestart met het verzorgen van interne informatieve informatiebijeenkomsten, genaamd de Roadshows DEK, de eerste Roadshow heeft plaats gevonden op 13 december 2023, daarna tevens op 29 februari, 27 maart 2024, 30 mei en 13 juni. Bij deze roadshows maken collega's kennis met team DEK en worden ze actief betrokken bij het verhaal, de doelstellingen en de ontwikkeling van het Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Op een interactieve wijze worden medewerkers geïnspireerd om mee te denken hoe ook zij bij kunnen dragen aan de succesvolle ontwikkeling en implementatie van het programma. De input van collega's wordt gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het programma maar vormt tevens input voor de verbetering van de bestaande organisatie en ontwikkeling. De roadshow is tevens een van de manieren waarop medewerkers worden geïntroduceerd met het fenomeen van Programmatisch werken en hoe dit zich verhoudt tot de bestaande werkstructuren.

Mogelijkheden Roadshow Gemeenteraad

Met deze raadsinformatiebrief willen wij tevens benadrukken dat wij u graag persoonlijk meenemen in de ontwikkeling van het programma en de onderliggende organisatie. Op verzoek zal er dan ook een Roadshow DEK voor uw gemeenteraad aangeboden kunnen worden.

<u>Stap 2 - Inventarisatie en onderzoek lokale doelstellingen</u>

Vanuit het team wordt nadrukkelijk samengewerkt en afstemming gezocht met landelijke kennisinstituten en overheden in relatie tot de afrekenbare doelstellingen voor gemeenten. Maar ook de lokale vertaling krijgt veel aandacht vanuit de programmaontwikkeling, de benodigde kennis om dit te vertalen is voor een groot deel aanwezig bij onze ambtelijke organisatie. Vanuit de roadshows zijn daarom verdiepende gesprekken ingepland met betrokken deelnemers. Aan de hand van zogenaamde diepte-interviews wordt onderzocht welke lokale doelstellingen er binnen de verschillende beleidsvelden bestaan en hoe deze zich verhouden tot de (concept) doelstellingen vanuit het Programma. De interviews zoomen ook in op de meetbaarheid en monitoring. Zo wordt er gekeken welke data reeds voorhanden is, en waar het programma in het meten van de voortgang en resultaten op aan kan sluiten (indicatoren).
Het onderzoeken van afrekenbare doelstellingen benadrukt de wijze waarop wij als programma sturen op de meetbaarheid van doelstellingen. Hier zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van bestaande indicatoren en meetsystemen maar waar mogelijk kunnen deze ook worden uitgebreid indien noodzakelijk voor de prestaties en voortgang van het programma. .

De interne inventarisatie wordt aangevuld met aanvullend beleidsonderzoek van de vakafdeling Duurzaamheid en de interne deskundigen. Op basis van deze gebundelde informatie worden voor de deelthema's de concept (advies) doelstellingen geformuleerd voor 2030. Dit betreft in ieder geval concrete afrekenbare doelstellingen voor Klimaatadaptatie, Circulaire Economie en Biodiversiteit (zie beschreven processtappen U23-009469).

Een programma in beweging

Zowel het programma, de organisatie als het team zijn in beweging en ontwikkelen zich. Dit betekent dat er op sommige onderdelen nog veel onzeker is terwijl er op andere onderdelen wel al concrete doelstellingen liggen (o.a. Klimaatakkoord, RES, warmtevisie). Onder de aanvoering van de programmamanager DEK wordt naast de inzet op programmaontwikkeling en organisatieontwikkeling ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de bestaande opgaven en taken die voorliggen. Hierbij wordt met name aangesloten op de geïdentificeerde taken uit het klimaatakkoord en de gelegitimeerde inzet van de CDOKE middelen. Vanuit deze ontwikkelingen zijn er ook verschillende overlegvormen

opgetuigd om de interne afstemming en integraliteit te bewaken. Vanuit deze overleggen worden concrete opgaven en ontwikkelingen geprioriteerd en simultaan aan de programmaontwikkeling tot uitvoering gebracht. Het team kan hierbij reeds rekenen op de nadrukkelijke en volledige betrokkenheid van het management en het bestuur.

Voortgang en ontwikkelingen Duurzaamheid, Energie en Klimaat

Onderstaand volgt een beschrijving van de relevante ontwikkelingen en activiteiten die gepaard gaan met en/of onderdeel zijn van de opgaven uit het Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat.

Op basis van de indeling van het programma en de taskforce worden stapsgewijs de thema's beschreven en de relevante ontwikkelingen uitgelicht.

CO2 reductie

Transitievisie warmte

Door de uitbreiding van formatie op de wijkuitvoering worden er nu concrete stappen gezet richting de eerste aardgasvrije wijken. De transitiemakers focussen zich binnen de wijken op het maken van wijkuitvoeringsplannen. Hoe krijgen we de wijk van het aardgas af, welke alternatieven zijn er en misschien nog wel belangrijker: is het uitvoerbaar? De transitiemakers focussen zich in beginsel op de verkenningswijken zoals deze zijn aangewezen binnen de Transitie visie warmte.

Dit betreft de volgende wijken/buurten:

- De Bergse Plaat
- De Schans (Halsteren)
- De Kuil
- Oude Havenkwartier

Recente resultaten en actuele ontwikkelingen per wijk/buurt staan uitgebreid beschreven in de raadsinformatiebrief van 5 maart 2024 (kenmerk: U24-003351 - Raadsinformatiebief voortgang gasloze verkenningswijken).

Lokale Aanpak Isolatie

Het Nationaal Isolatie Programma richt zich op het isoleren van 2,5 miljoen woningen voor 2030, en daarbij het uitfaseren van de slechtst geïsoleerde woningen (label E-F-G). Een van de actielijnen uit het Nationaal Isolatieprogramma richt zich op de lokale aanpak samen met gemeenten. Ook de gemeente Bergen op Zoom heeft succesvol een aanvraag ingediend voor de Lokale Aanpak en heeft een bedrag van circa 1,5 mln ter beschikking om de komende 3 jaar circa 889 woningen te isoleren.

Om deze gelden kosteneffectief in te zetten wordt er nadrukkelijk samengewerkt met de bestaande partners en partijen zoals het Regionaal Energie Loket en de Stichting Energietransitie Bergen op Zoom. Maar ook is er gerichte afstemming met de Transitiemakers in de wijk, en wordt er waar mogelijk aangesloten bij relevante uitvoeringscampagnes en beleid.

Samen met het Regionaal Energieloket wordt momenteel het definitieve projectplan opgesteld. Voorafgaand aan de start van de lokale aanpak zal uw gemeenteraad separaat worden geïnformeerd over het projectplan en de uitvoeringsmaatregelen.

Soortenmanagementplan

In het kader van de Wet Natuur Bescherming is het niet zonder meer mogelijk om woningen en/of gebouwen te renoveren of te verduurzamen zonder nadrukkelijk onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde soorten. Dit betekent dat veel woningeigenaren verplicht zijn tot het doen van een kostbaar ecologisch onderzoek indien zij hun woning wensen te verduurzamen. Deze situatie brengt niet alleen uitzonderlijk veel kosten met zich mee maar kan ook

enorm veel vertraging teweeg brengen bij het isoleren van woningen/wijken.

Inmiddels is het mogelijk om via een zogenaamd Soortenmanagementplan een gebiedsontheffing te verkrijgen op de Wet Natuur Bescherming. Deze gebiedsontheffing is geldig voor de periode van 10 jaar. In dit SMP laat de gemeente, ontwikkelaar en/of woningbouwcorporatie een ecologisch onderzoek uitvoeren over een groot gebied, dit onderzoek duurt doorgaans 2 jaar.
Binnen deze 2 jaar kan de opdrachtgever van het SMP gebruik maken van de zogenaamde PRE-SMP regeling, hierdoor is het mogelijk om reeds te starten met het verduurzamen van de woningen ondanks dat het onderzoek nog niet is afgerond.

Het uitvoeren en het monitoren van een SMP is een kostbare aangelegenheid en de onderzoekskosten kunnen variëren van 300.000,00 euro tot ruim 1,000.000,00 euro. Tevens is er een groot tekort aan ecologen en gecertificeerde onderzoeksbureaus die dit onderzoek uit kunnen voeren dat maakt dat de uitvoeringstermijnen snel oplopen.

Derhalve wordt er momenteel binnen de RES West-Brabant onderzocht wat de mogelijkheden zijn van een gezamenlijke aanbesteding en het delen van kennis en expertise om de het SMP zo snel mogelijk uit te rollen in West-Brabant.
Ook is er een werkgroep opgericht waarin de gemeente Bergen op Zoom is vertegenwoordigd die samen werkt aan het versneld opstellen van het Plan van Aanpak SMP.

Vanuit de regionale samenwerking wordt er per 1 april collectief capaciteit ingezet die voor meerdere gemeenten zal starten met de uitvraag en voorbereiding van het plan van aanpak om de aanbesteding van het SMP mogelijk te maken.

Note: Een groot deel van de kosten van het SMP wordt gedekt uit de Subsidieregelingen die hiervoor in het leven geroepen zijn. Ook heeft de minister toegezegd dat het incidenteel mogelijk is om de CDOKE middelen hiervoor in te zetten indien het subsidiebedrag niet toereikend is.

Natuurvriendelijke isoleren
Het opstellen van een soortenmanagementplan is bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving een oplossing voor de middellange en lange termijn. Maar ook voor de korte termijn zet de gemeente zich in om de mogelijkheden te onderzoeken waarbij het dierenwelzijn wordt gewaarborgd en de verduurzamingsacties geen onnodige vertraging oplopen. Hierbij wordt aangesloten op de handelswijze van Natuurvriendelijk Isoleren en zal er bij georganiseerde wijkacties uitsluitend worden gewerkt volgens de natuurvriendelijke manier. Afhankelijk van de maatregelen die worden getroffen zal per project worden onderzocht of het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te treffen. De gemeente sluit hierbij voor zover mogelijk aan bij de gedragscodes, handelswijzen en werkinstructies die door de Provincie worden voorgeschreven.

Regionale Energiestrategie 2.0
Eind 2023 zijn inhoudsopgaven vastgesteld van de Regionale Energie Strategie 2.0. Naast Warmte en Hernieuwbare elektriciteit krijgen nu ook onderwerpen als Groen gas, Waterstof, Opslag en Netcongestie een plek binnen deze Regionale Strategie van West Brabant. Het energiesysteem van de toekomst vraagt om een andere benadering en nieuwe ontwerpprincipes waarin de energie ook vaak leidend is voor ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee steeds vaker een RO vraagstuk wordt.

Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen binnen de samenwerking van de Regionale Energie Strategie West-Brabant (RES West-Brabant).

Regionale Bronnenstrategie

Gemeente Bergen op Zoom

Inzicht in de inzetbaarheid en beschikbaarheid van warmte is essentieel voor de verkenning en of ontwikkeling van warmtenetten. Binnen de RES van West-Brabant worden de mogelijkheden van een Regionaal Warmtenet verkend. Voor deze verkenning zijn op lokaal niveau de bronnen in kaart gebracht. Vervolgens zijn deze bronnen op regionaal niveau met elkaar verbonden om te onderzoeken waar de meeste kansrijke ontwikkelsporen liggen en daarmee de beste kansen voor het duurzaam benutten van beschikbare restwarmte in onze regio.

De voorlopige uitkomsten van het onderzoek laten zien dat de ontwikkeling van een grootschalige regionaal warmtenet op dit moment nog niet voor de hand ligt. Op de korte termijn zal de nadruk voor Bergen op Zoom daarom met name liggen op de verdere ontwikkeling en versterking van lokale netten en infrastructuur.
Het definitieve preferente scenario voor de regio zal worden verwerkt in de RES 2.0.

Actieplan versnellen geothermie
De Stuurgroep van de RES heeft besloten om akkoord te gaan met de ondertekening van het Actieplan versnelling Geothermie. Met dit nieuwe actieplan wordt versneld gewerkt aan de ontwikkeling van Geothermie binnen onze Regio. Het plan wordt mede onderschreven door een breed samenwerkingsverband van o.a. de Provincie Brabant, Energie Beheer Nederland (EBN) en verschillende relevante ontwikkelmaatschappijen en organisaties. Vanuit de samenwerking binnen de RES West-Brabant wordt per gemeenten een eenmalige bijdrage ter beschikking gesteld van 25.000 euro om dit plan van aanpak tot uitvoering te brengen.

Het actieplan heeft de volgende drie speerpunten:
1. *Kenniscentralisatie*: dit betreft structurele kennisuitwisseling, één kennisplatform waar alles samenkomt en communicatie omtrent wat Geothermie is, wat ervoor nodig is om het te gaan ontwikkelen, hoe het past in een lokale bronnenmix etc.
2. *Provinciebrede kansenkaart Geothermie:* dit betreft het integraal in kaart brengen van het ondergrondse aardwarmte-potentieel, gekoppeld aan de bovengrondse warmtevraag.
3. *Verminderen financiële risico's private partijen:* dit betreft onderzoek naar het verlagen van de financiële risico's om zodoende Geothermieprojecten van de grond te krijgen.

Warmtedialogen
Toekomstige grootschalige warmtenetten moeten voor meer dan 50% in publieke handen komen. Dit betekent in veel gevallen dat ook gemeenten en/of provincies aandeelhouder moeten worden van deze publieke ontwikkelbedrijven. De nieuwe wetgeving zorgt voor veel onduidelijkheid op de markt maar ook bij gemeenten. Om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van een publiek warmtebedrijf is de Provincie Brabant eind 2023 de warmtedialogen gestart.

Met deze dialogen wordt binnen Brabant verkend welke rol gemeenten en/of de Provincie in kan nemen bij het realiseren van een publiek warmte ontwikkelbedrijf. Op deze wijze sorteert Brabant voor op de komst van de nieuwe wetgeving en zullen wij gezamenlijk in staat zijn om hier snel op te acteren. De dialogen en de onderzoeken moeten eind 2024 tot een ontwikkelscenario leiden voor een publiek ontwikkelbedrijf geïnitieerd door de Provincie en/of individuele gemeenten.

Energiefestival
Op 24 januari 2024 heeft het eerste energiefestival (Beter in Balans) van de RES-West Brabant plaatsgevonden in de Brabanthallen in Breda. Deze eerste editie was een groot succes en was druk bezocht door veel overheden, bedrijven, organisaties en betrokken burgers. Voor meer informatie over het festival verwijzen wij u naar het verslag op de website van de RES West-Brabant (www.reswestbrabant.nl) .

Flex Pool Klimaat- en energie
Kennis en expertise op het gebied van Klimaat- en energie is schaars en de arbeidsmarkt is gespannen. Combineer dit met een regeling op de formatie uit te breiden (CDOKE) en er ontstaat een groot tekort. Een oplossing op dit tegen te

gaan is om de kennis en expertise met elkaar te delen en uit te wisselen. Vanuit deze gedachten wordt er momenteel vanuit het samenwerkingsverband binnen de RES gewerkt aan een Flexpool voor Klimaat- en energiebeleid. Deze flexpool wordt ingericht in samenwerking met reeds aangesloten partners en binnen de bestaande samenwerkingsverbanden op het gebied van flexibele inhuur (o.a. Mobiliteitscentrum).

Netcongestie
De versnelde verduurzaming van ons energiesysteem brengt nieuwe problematiek met zich mee. Het huidige elektriciteitsnetwerk is niet voorbereid op het transport van deze grote hoeveelheden (duurzame) elektriciteit, hierdoor raakt het net op sommige plekken overbelast en komt de leveringszekerheid in het geding. Wanneer het elektriciteitsnet vol zit wordt ook wel gesproken van netcongestie.

Het college heeft reeds pro-actief gehandeld in het signaleren van congestieproblematiek en heeft ook een actieve lobby strategie gevold om ervoor te zorgen dat lokale belangen zijn vertegenwoordigd in de landelijke en regionale discussies rondom de oplossingen van deze problematiek.

In het kader van deze lobbystrategie netcongestie is eind 2023 door het college een zienswijze ingediend op het maatschappelijk prioriteringskader. Daarnaast zijn er vanuit de regionale samenwerking binnen de RES West-Brabant verschillende collectieve zienswijze opgesteld onder meer gericht op het maatschappelijke prioriteringskader, het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) maar ook op de investeringsplannen van Netbeheer Nederland.

Vanuit de programmamanager energietransitie wordt momenteel ook gewerkt aan een notitie waarmee nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor het efficiënt benutten van beschikbare netcapaciteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en lokale maatregelen die bij kunnen dragen aan het verzachten van de problematiek.

Windopgaven Regionale Energie Strategie
De gemeente heeft zich binnen het samenwerkingsverband van de RES-West Brabant gecommitteerd aan een windopgaven van in totaal 72GWh. Een gedeelte van de opgaven focust zich op het opwaarderen van het bestaande windmolenpark aan de banddijk (24GWh) en daarnaast bestaat er een ambitie om ook een nieuwe windontwikkeling mogelijk te maken om nog eens circa 48 GWh aan windenergie op te wekken. Met betrekking tot deze opgaven zijn momenteel twee concrete initiatieven in beeld.

Repowering bestaande windmolenpark
De bestaande windmolens in Bergen op Zoom bereiken over enkele jaren het einde van hun economische levensduur. De betreffende molens zijn binnen de RES opgaven gedefinieerd als repoweringsproject. Dit betekent dat de bestaande windmolens vervangen worden voor nieuwe molens. Het betreffende project is reeds jaren in ontwikkeling maar de radardetectie vanuit defensie maakt dat het geen eenvoudige casus is. Onlangs heeft RWE bevestigd dat het na veelvoudig schuiven in de nieuwe opstelling een scenario heeft gevonden waarbij de molens positief scoren op de radar van de defensie. Momenteel start RWE de procedures op om vanuit dit scenario toe te werken naar een vergunning.

Bij het optimaal benutten van de bestaande netaansluiting van het windpark wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om zon op dak op het bedrijventerrein van TNP versneld mogelijk te maken.

Voor meer informatie over het project, en de status verwijzen wij u naar de projectwebsite: www.windparkhalsteren.nl/ .

Nieuwe windopgaven RES
Vanuit de onderzoeken die zijn uitgevoerd binnen de gemeente ligt het kansrijke gebied voor een dergelijke ontwikkeling ten noorden van het hoofdspanningsstation in de Auvergnepolder noord, ook wel Glymespolder. Eind 2023 heeft Pure

Energie zich gemeld als initiatiefnemer voor een mogelijke nieuwe windontwikkeling in dit gebied. Pure energie is eind 2023 gestart met het omgevingsproces inzake de verkenning van een windpark aan de zogenaamde Rubeerdijk. Ambtelijk wordt het proces bijgewoond en worden de ontwikkelingen afgestemd met de buurgemeenten en besproken binnen de RES samenwerking.

Begin 2024 heeft er tevens een bestuurlijk overleg plaats gevonden tussen Steenbergen, Tholen en Bergen op Zoom. Hierbij is tevens gesproken over de ontwikkelingen en het onderzoek naar het windpark alsmede over de bestuurlijke brief die is ontvangen vanuit de gemeente Steenbergen. Op basis van dit overleg is afgesproken er binnen het samenwerkingsverband en de afspraken uit de RES zal worden gezocht naar consensus over de invulling van zoekgebieden binnen de RES 1.0 alvorens er door het college besluiten worden genomen over de definitieve locatiekeuzes.

Voor meer informatie over het project, en de status verwijzen wij u naar de projectwebsite: www.windparkrubeerdijk.nl

Overige ontwikkelingen gericht op CO2 reductie

Motie CO2 in beeld

In opvolging van de motie CO2 in beeld is opdracht gegeven aan een extern adviesbureau om een eerste nulmeting op te stellen van de CO2 uitstoot van de gemeentelijke organisatie. De rapportage zal voor deze eerste nulmeting richten op de jaren 2017 (referentiejaar) en 2023. Voor de interne rapportage wordt 2017 als referentiejaar gehanteerd omdat dit overeenkomt met het referentiejaar dat voor het Programma DEK zal worden gehanteerd in het kader van de gemeente brede doelstellingen. Het jaar 2017 vervangt het jaar 1990. Enerzijds omdat er voor 1990 gewoonweg geen data beschikbaar is en anderzijds omdat het CBS heeft aangetoond dat de uitstoot in 2017 goed vergelijkbaar is met het jaar 1990.

Op basis van de geplande werkzaamheden is het streven om eind van Q2 te beschikken over een eerste inzicht CO2 uitstoot van de interne organisatie (Scope 1 en Scope 2). Het intern in beeld brengen van de uitstoot en administratie rondom de bronnen vraagt echter om een grotere inspanning van de interne organisatie dan verwacht.
Afhankelijk van de beschikbaarheid van gegevens kan de oplevering van de rapportage mogelijk vertraging opleveren, hierover zal u uiteraard worden geïnformeerd.

Maatschappelijke vastgoed – gemeentelijke vastgoed

Op 7 maart 2024 is uw gemeenteraad bijgepraat over de ontwikkeling die gepaard gaan met het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed. De maatschappelijke vastgoed portefeuille is een belangrijke pijler binnen de gebouwde omgeving en kan ook een significante bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen. Het verduurzamen van dit vastgoed is ook een morele plicht vanwege als overheidsorgaan. Om dit proactief te stimuleren wordt er momenteel bij verschillende iconische gebouwen gewerkt aan de maatwerk adviesrapportages voor verduurzaming en wordt er gekeken naar de uitbreiding van formatie gericht op het adviseren over en het aantrekken van nieuwe financieringsstromen.

Op deze wijze werkt de gemeente toe aan het versneld vorm geven van een routekaart naar een duurzame, gezonde en toekomstbestendige vastgoedportefeuille.

Naast het gemeentelijk vastgoed stimuleert en adviseert de gemeente ook proactief bij het verduurzamen van andere relevante maatschappelijke gebouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verenigingen, scholen maar ook geprivatiseerd vastgoed zoals theaters en poppodia.

Verduurzaming bedrijventerreinen

Gemeente Bergen op Zoom

Bedrijventerreinen vervullen een belangrijke rol in het energiesysteem van de toekomst. De mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en op te slaan maar ook de uitwisseling van restwarmte kan fungeren als een belangrijke aanjager binnen de energietransitie en het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Maar behalve de energietransitie liggen er op de bedrijventerreinen nog meer koppelkansen op het gebied van verduurzaming. Denk dan bijvoorbeeld aan de mogelijkheden van klimaatadaptatie, vergroening (biodiversteit) maar ook de circulaire economie.

Middels kennissessies en advies zet de gemeente zich breed in om positieve gedragsveranderingen te stimuleren en aan te wakkeren. Naast het organiseren van kennis en netwerkbijeenkomsten zoekt de gemeente ook actief de samenwerking met partijen die duurzaam ondernemen stimuleren (zoals bijvoorbeeld Stichting de Groene Pluim).

In samenwerking met de provincie wordt op het bedrijventerrein van TNP gewerkt aan het project Grote Oogst, dat zich richt op de grootschalige verduurzaming van het terrein op verschillende aspecten. Momenteel wordt daar nadrukkelijk gekeken naar de haalbaarheid van een Energyhub en de onderlinge uitwisseling van energie (elektriciteit en warmte). Maar inmiddels krijgen ook de haalbaarheidsonderzoeken en kansen voor circulariteit, en klimaatadaptie op het terrein steeds meer vorm en inhoud.

In navolging op de ontwikkelingen binnen het project Grote Oogst wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen op andere bedrijventerreinen in de gemeente. Zo wordt er momenteel (nationaal) gewerkt door de VNO-NCW aan energieprofielen van de verschillende bedrijventerreinen waarmee inzicht wordt gegeven in de verduurzamingsmogelijkheden en efficiënte vormgeving van het energiesysteem, en wordt er op het bedrijventerrein van Lage Meren Meilust gewerkt aan het 'Werklandschap van de toekomst'.

Waar mogelijk sluit de gemeente ook relevante adviesvragen aan op de behoefte en vraag van ondernemers. Zo wordt er bijvoorbeeld middels de onderwijsmodules van de Avans Hoge School in Den Bosch samen onderzoek gedaan naar de verduurzaming van onze bedrijventerreinen (geïnspireerd op de Grote Oogst) maar kijken we ook binnen de wijkaanpakken expliciet naar de meerwaarde en relatie van bedrijventerreinen binnen de verduurzamingsstrategie van wijken en buurten.

CDOKE middelen - herijking kosten uitvoering klimaatakkoord
De gemeente ontvangt een specifieke uitkering gericht op het uitbreiden van de ambtelijke capaciteit teneinde de taken en opgaven uit het klimaatakkoord te realiseren. Voor de jaren 2023 tot 2025 is deze vastgesteld op circa 1,2 miljoen euro per jaar. Eind 2023 en begin van 2024 heeft de ambtelijke organisatie actief deelgenomen aan de overleggen inzake de herrijking van deze klimaatgelden gericht op CO2 reductie en de uitvoering van het klimaatakkoord vanaf 2026.

Inmiddels is alle input verwerk in het onderzoek dat is uitgevoerd door de AEF en heeft dit ook geleid tot een nieuw advies van de Raad van het Openbaar Bestuur (ROB). Uit het advies blijkt dat gemeenten meer geld nodig hebben voor de uitvoering van het klimaatakkoord.

Vanuit de landelijke koepelorganisatie (VNG) zal de komende periode de lobby worden opgestart om ervoor te zorgen dat dit advies ook door de regering wordt overgenomen.

Circulaire Economie
Al jarenlang prevaleert de gemeente zich als koplopergemeenten in de biobased economie. Het vervangen van primaire grondstoffen voor biobased hernieuwbare grondstoffen is een effectieve manier om de circulaire doelstellingen na te streven, maar niet de enige manier. Vanuit het programma zal er daarom dan ook worden aangesloten op de Nationale doelstellingen en indicatoren in relatie tot de circulaire economie. Dit betekent dat er naast inzet op biobased (subsitutie), actief wordt ingezet op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen, hergebruik en uiteindelijk ook de hoogwaardige verwerking van grondstoffen (recycling).

Zowel lokaal als binnen regioverband wordt hierbij gebruik gemaakt van verschillende samenwerkingsverbanden gericht op het versnellen van de circulaire economie. Zo werken we momenteel aan het oprichten van een lokale keten gericht op bio-based bouwen, werken we binnen de regio actief samen met onze partners aan het terugdringen van afval (grondstoffenakkoord), en zorgen we dat circulariteit is geborgd binnen de dagelijkse bedrijfsvoering door dit te borgen binnen ons inkoopbeleid. Op deze manier streven we niet alleen onze eigen circulaire doelstellingen na maar zorgen we er ook voor dat we dit effectief stimuleren bij onze partners.

Op dit moment is er binnen het programma een doelstelling geformuleerd om in 2050 volledig circulair te zijn. In samenwerking met de landelijke koepelorganisaties en andere gemeenten wordt gekeken of het mogelijk is om generieke doelstellingen te formuleren voor het circulair beleid van overheden. Wij wachten niet op deze generieke doelstellingen maar gaan gelijktijdig onderzoeken welke doelstelling voor 2030 voor onze gemeente toerekenbaar is en in relatie staat tot de invloed en ambities van onze gemeenten Gelijk aan dit proces onderzoeken wij de mogelijkheden van het formuleren van lokale afrekenbare doelstellingen voor 2030.

Biodiversiteit

Met het thema biodiversiteit wordt een scala aan activiteiten gebundeld welke samen hangen met een gezonde duurzame leefomgeving. Bij het thema biodiversiteit zijn de activiteiten, beleidsstukken en maatregelen ondergebracht welke in de kern betrekking hebben op het behouden, herstellen en of verbeteren van de ecologie binnen bestaande (of nieuwe) ecosystemen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan het groenstructuurplan dat in ontwikkeling is, plannen voor stedelijke vergroening, natuurdoelstellingen, duurzaam landgebruik en de verduurzaming van de landbouw (o.a. kringlooplandbouw, en Brabants Programma Landelijk Gebied).

Op basis van de lopende onderzoeken en aanpak vanuit landelijke en regionale programma's zal uiteindelijk de lokale borging worden verwerkt binnen relevante lokale beleidsstukken zoals:

- Groenstructuurplan
- Soortenmanagementplan (SMP)
- Plan stedelijke vergroening
- Omgevingsplannen

Het versterken en ondersteunen van de lokale biodiversiteit is een taak die binnen de werkzaamheden van de gemeente raakt aan de dagelijkse werkzaamheden. Zo wordt er bij het beheer en onderhoud alsmede het groenbeheer continu ingezet op het verbeteren en vergroten van het groen areaal en het verrijken van de verschillende soorten die worden geplant. Middels duurzaam groenbeheer zet de gemeente reeds jaar en dag in op het versterken en verbeteren van de lokale biodiversiteit bij regulier onderhoud en/of gerelateerde werkzaamheden.

Maar ook bij (her)ontwikkeling in het openbaar gebied is biodiversteit een belangrijk aandachtspunt. Zo wordt er actief ingezet op vergroening het versterken van lokale structuren. Het groenstructuurplan zal hierbij als leidraad fungeren waarop het mogelijk is om onze gemeente te voorzien van een groene dooradering die het soortenrijkdom van onze gemeente aanzienlijk zal verrijken. Ook probeert de gemeente met bloemenrijke kruidenmengsels en duurzaam maaibeheer optimaal invulling te geven aan het ambassadeurschap van het Bijenlandschap.

Daarnaast richten wij ons met het soortenmanagementplan behalve tot het isoleren van woningen ook breder tot een aanpak en een gemeentebreed plan dat ervoor moet zorgen dat het handelen van de gemeente nooit ten koste zal gaan van de lokale biodiversteit en het welzijn van de gevestigde soorten binnen onze gemeente.
Binnen de nieuwe ontwikkelingen in onze gemeenten zien wij daarin ook een rol weggelegd voor de woningbouwopgaven, waarbij het realiseren van nieuwe woningen inherent is aan de realisatie van nieuwe verblijfsplaatsen voor de natuur. Wij verwijzen hiervoor ook naar de uitvoering van de motie Natuurinclusief Bouwen (RMO22-0038).

Behalve de actieve dagelijkse inzet voor het welzijn van onze natuur en soorten zet de gemeente zich ook in om de lopende samenwerkingsverbanden op het gebied van natuureducatie te behouden en te versterken. Het natuurpodium vervult hierin een sleutelrol waarbij het de grondlegger is van de natuureducatie modules bij de scholengemeenschappen binnen onze regio. Natuureducatie vormt een belangrijk bron binnen het vormgeven van de onze toekomst en het onderstrepen van de rol van de natuur daarin.

Klimaatadaptatie
Behalve het tegengaan van verdere klimaatverandering is het ook noodzakelijk om onze omgeving nu al aan te gaan passen aan het veranderde klimaat. Meer en hevigere regen en langere en hetere zomers. Met het uitvoeren van periodieke klimaatstresstest wordt binnen de gemeente in beeld gebracht wat de verschillende klimaatrisico's zijn binnen onze gemeente. Op basis van deze stresstesten kan er op lokaal niveau beleid worden gemaakt en kunnen maatregelen worden getroffen om deze klimaatrisico's te mitigeren en waar mogelijk af te weren.

Het effectief toepassen van de maatregelen gericht op klimaatadaptatie hebben ook verschillende positieve effecten op de overige doelstellingen binnen het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Dit maakt klimaatadaptatie op meerdere schaalniveaus een belangrijke opgaven binnen het programma. Op verschillende schaalniveaus gebeurt er al veel op het gebied van klimaatadaptatie.

Zo wordt er binnen de Zuidwestelijke Delta gestart met een lange termijnvisie voor het Volkerak-Zoommeer. Dit in verband met de zoetwatervoorziening en zeespiegelstijging. Verder zijn we als gemeente werkzaam binnen de Groenblauw Gebiedsgerichte Aanpak Brabantse Wal met als hoofddoel natuur en -hydrologisch herstel, waarbij het hydrologisch herstel de verdroging van onze bossen tegengaat. Ook op gemeentelijk niveau gebeurt er al van alles. Bij herstructureringen van straten wordt de riolering gescheiden aangelegd, worden parkeervakken half verhard aangelegd, wordt er zoveel mogelijk groen ingepast en wordt er gekeken naar mogelijkheden om water te bergen in wadi's of andere natuurlijke elementen in het landschap.

Ook bewoners helpen we met het klimaatadaptief inrichten van hun omgeving. Zo doen we dit jaar weer mee aan het NK Tegelwippen, wordt dit jaar de impulsregeling klimaatadaptatie voor bewoners vormgegeven en zal de Bergse Adaptatiestrategie worden vastgesteld. Met de impulsregeling zal het o.a. mogelijk worden voor inwoners om subsidie te ontvangen voor het vergroenen van hun dak, het aanschaffen van een regenton of het afkoppelen van hun regenwaterafvoer.

Ons einddoel is dat de gemeente Bergen op Zoom in 2050 een klimaatbestendige en water robuuste gemeente is. 2050 is echter nog ver weg en om deze doelstellingen in het vizier te houden wordt er binnen het programma onderzocht hoe we koers kunnen houden en welke concrete doelstelling daar voor 2030 voor opgetekend dient te worden.

Milieu
De gemeente heeft op basis van de wet milieubeheer verschillende zorgplicht taken met betrekking tot het milieu. Hierbij kan het gaan om zaken als luchtvervuiling, bescherming van bodem en waterkwaliteit maar ook de (externe) veiligheid van omgeving (dieren) en inwoners. Vanuit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat wordt er gewerkt aan het

institutionaliseren van een uitgebreide zorgplicht waarmee wij als overheid een veilige en gezonde leefomgeving kunnen garanderen voor mens en dier.

Met betrekking tot de vastgesteld doelstellingen binnen het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat wordt er binnen het thema milieu ingezet op het in standhouden en monitoren van een ambities en de meeste preferente condities. Op basis van relevante milieufactoren zien wij de zorgplicht als een going concern taak die ieder jaar zo goed als mogelijk dient ingevuld te worden. Omdat ook de gezondheidsindicatoren en landelijke wetgeving inzake milieueisen constant in beweging is sluit het opnemen van een ambitie beter aan op de monitoring van het milieu. Dit neemt niet weg dat binnen het programma de indicatoren wel aan de gestelde waarden dienen te voldoen om de indicatie veilig of gezond te kunnen voldoen.

Ondanks dat het bredere programma in ontwikkeling is legt de gemeente zich nadrukkelijk toe op het uitvoering van de gemeentelijke taken gericht op het milieubeleid en de handhaving. Samen met de Omgevingsdienst zijn recent de jaarplannen vastgesteld, en wordt er buiten de wettelijke taken gericht ingezet op effectieve maatregelen om het welzijn van burgers en ingezetenen van onze gemeente te garanderen. Hierbij is o.a. gestart met een luchtonderzoek in de omgeving van het industriegebied en wordt er in het verlengde hiervan gewerkt aan het actualiseren van het lucht en geurbeleid, ook werken wij momenteel aan het actualiseren van ons bodembeleid.

De gemeente geeft verder middels verschillende maatregelen nadrukkelijk uitvoering aan de motie schone lucht akkoord (o.a. varend ontgassen, houtstook preventie) en wordt er in het verlengde van het soortenmanagenet en de wet natuurbescherming de laatste hand gelegd aan een de gemeentelijke nota dierenwelzijn. Water en bodem zijn binnen onze gemeente sturende bergrippen en nemen een belangrijke plek in bij nieuwe of bestaande ruimtelijke ontwikkelingen. Wij committeren ons daarbij aan de wettelijke kaders maar kijken waar mogelijk ook waar we dit uit kunnen breiden om de gezondheid en het welzijn van onze leefomgeving voor de lange termijn aanvullend te beschermen.

Sociaal klimaatbeleid

Fix Brigade – op en doorstart aanbesteding voorbereiding

Het voorstel tot het opstarten van de fixbrigade is begin 2024 voortvarend opgepakt door de interne organisatie. Momenteel wordt er een aanbestedingsprocedure voorbereid die er voor moet zorgen dat de fixbrigade in het vierde kwartaal van 2024 operationeel kan zijn.

Gemeentebrede communicatie

Vanuit het milieu zijn verschillende interacties te beschrijven met de omgeving welke veel invloed op elkaar uit kunnen oefenen. Een van de meest invloedrijke factoren binnen het milieu betreft de mens, en daaromheen het sociale milieu. De onderlinge interactie tussen mensen is essentieel voor het laten slagen van transities.
Het is niemand ontgaan dat de participatieve processen de afgelopen jaren steeds uitvoeriger zijn vorm gegeven en dat de lokale betrokkenheid en eigenaarschap centraal staan bij nieuwe duurzame ontwikkelingen. Met de inwerkingtreding van de nieuwe omgevingswet zal het proces van co-creatie nog uitvoeriger zijn intrede doen.

Binnen de uitvoeringstaken van het klimaatakkoord zijn ook belangrijke opgaven weggelegd voor gemeenten op het gebied van de communicatie richting inwoners en het inrichten en/of verzorgen van een energieloket waar bewoners terecht kunnen met vragen. Vanuit de nieuwe landelijke wetgeving op het gebied van warmte en energie wordt er ook veel verwacht op het gebied van lokale energiecorporaties, lokaal eigendom (minimaal 50%) en publiek/private samenwerkingen op het gebied van de energievoorzieningen. Een belangrijke actuele ontwikkeling de afgelopen jaren betreft ook het vraagstuk rondom de bestrijding van energiearmoede. Waarbij de intensieve samenwerking binnen het sociale domein op het gebied van armoedebestrijding onlosmakelijk wordt verbonden met de transitieopgaven op het gebied van energie en klimaat. Concrete doelstellingen zoals een maximale opwarming van de aarde, CO2-

reductiedoelstellingen en de toerekening daarvan aan maatschappelijke activiteiten en sectoren zijn allemaal noodzakelijke instrumenten voor klimaatbeleid.

Maar er is ook aandacht nodig voor de ongelijke materiële impact van het klimaatbeleid en een nabijer begrip van de leef- en omgevingskwaliteit van alle inkomensgroepen. Het sociale aspect en de inzet van de gemeente is dermate breed dat het lastig is om op het sociale thema een centrale afrekenbare doelstelling te formuleren. Vanuit de recent vastgestelde Warmtevisie is het mogelijk om de sociale ambitie vanuit duurzaamheid te omschrijven als: 'Duurzaamheid bereikbaar voor iedereen'. Vanuit de Regionale Energie Strategie is tevens de sociaal maatschappelijke doelstelling van lokaal eigendom (minimaal 50%) en maatschappelijke meerwaarde een belangrijke voorwaarde van duurzame ontwikkelingen. Ook zijn er momenteel richtinggevende pijlervisies in ontwikkeling waarin een nadere concretisering van de doelstellingen mogelijk is, dit betref onder andere de Pijlervisie Sociaal en Veilig en de Economische Visie.

Vanuit het Klimaatakkoord hebben gemeenten ook aanvullende taken gekregen op het gebied van sociale participatie en de meer informerende/educatieve rol. Binnen het klimaatakkoord is de rol van gemeente omschreven als het verzorgen van de gemeente brede communicatie op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het inrichten van een Energieloket, en het organiseren van burgerparticipatie en communicatietrajecten als aanvulling op en ter ondersteuning bij het nastreven van de klimaatdoelstellingen.

Tot slot
Op dit moment wordt hard gewerkt aan het verder vorm geven en invullen van het programma alsmede de vacatureruimte binnen de interne organisatie. Zodra de nieuwe programmamanager is aangesteld zal uw raad worden meegenomen in de haalbaarheid en de continuïteit van de geschetste programmalijnen en ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

mr. drs. Ing. M. van Vliet

burgemeester,

drs. M. Mulder MSc.

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

GEMEENTE BERGEN OP ZOOM

Het **duurzaamheids**kompas

> Meer informatie? > Contact

Inleiding

Welkom bij de **Mid-Term Review Duurzaamheid Energie & Klimaat**. In deze *interactieve* brochure blikken we terug op duurzame initiatieven en projecten binnen de Gemeente Bergen op Zoom. Van groene energie tot circulaire economie, van Groene Pluim tot NK tegelwippen. Klik door op alle iconen om de resultaten en uitdagingen op het gebied van duurzaamheid te ontdekken!

De doelstellingen en ambities op het gebied van duurzaamheid zijn de afgelopen jaren ontzettend omvangrijk geworden. De ambtelijke organisatie beseft de afhankelijkheid van een goede overkoepelende samenwerking op verschillende opgaven binnen de thema's duurzaamheid, energie & klimaat.
In het bestuursakkoord 2022-2026 'Samen Bergen Verzetten' is de ambitie geformuleerd dat duurzaamheid als integraal onderdeel gezien wordt van het gemeentelijk beleid en dat door intensief samen te werken met inwoners, partners en leveranciers de duurzaamheidsdoelen worden bereikt.

Om al deze opgaven richting te geven en te borgen in de uitvoeringsorganisatie is een Duurzaamheidskompas ontworpen.

Vergelijkbaar met de overlap binnen de 3 p's (people, planet, profit) is binnen het kompas op duurzaamheid eenzelfde samenhang. Zonder biodiversiteit geen leven, zonder samenleving geen energietransitie en vica versa.

In de ideale situatie willen wij als gemeente in staat zijn om het midden van het duurzaamheidskompas te opereren en op deze wijze binnen ons gedachtegoed altijd op een samenhangende wijze binnen een natuurlijke balans werken aan het toekomstperspectief.

Op het gebied van duurzaamheid definiëren wij 6 richtinggevende thema's.

1. CO_2-reductie
2. Circulaire Economie
3. Klimaatadaptatie
4. Biodiversiteit
5. Gezond en veilig
6. Sociaal

Woningbouwversnelling én het Duurzaamheidskompas

Naar aanleiding van de ingediende motie 'het nieuwe bouwen' is het goede voorbeeld ontstaan van een integrale opgave die het gehele duurzaamheidskompas raakt, het symposium BOZBOUWT/BIOBASED.

Symposium

Het symposium slaat een brug tussen de woningbouwopgave en duurzaamheid. Bouwers, toeleveranciers, ontwikkelaars en beslissers op het gebied van biobased bouwen kwamen samen om kennis uit te wisselen en te streven naar duurzame bouwoplossingen. Er werd benadrukt dat de gemeente Bergen op Zoom 7000 woningen wil bouwen vóór 2040, waarbij biobased bouwen een belangrijk streven is.

> Aftermovie

CO_2-reductie

INLEIDING

Regionaal Energieloket

Het Regionaal Energieloket is het startpunt voor verduurzaming van je woning. Hier kun je ontdekken welke maatregelen slim zijn voor jouw huis, financiering regelen, vakspecialisten vinden en lokale acties bekijken via de website.

> Regionaal Energieloket

Adviesrapporten

De gemeente Bergen op Zoom heeft samen met het Regionaal Energieloket in verschillende wijken Buurtacties Energiezuinig Wonen georganiseerd. In deze acties zijn een aantal voorbeeldwoningen onderzocht door onze technisch adviseurs. Op basis van dit onderzoek zijn adviesrapporten samengesteld. Hierin staan slimme stappen om uw woning energiezuiniger te maken.

Bent u benieuwd hoe u energie kan besparen? De kans is groot dat één van de adviesrapporten ook te gebruiken is voor uw woning. Het is niet alleen belangrijk om naar de wijk te kijken, ook het bouwjaar is erg belangrijk.

> Adviesrapporten

Mijn Thuis, duurzaamheidsmagazine

Dit woonmagazine is speciaal voor woningen gemaakt in wijk de KUIL. Dat is gebeurd met behulp van de informatie die online door bewoners zelf is ingevuld. Hierin vindt men onder andere een eigen energiedossier, met prognoses van toekomstige energierekeningen en tips hoe men met deze specifieke woning kunt besparen. Met dit persoonlijke magazine geeft de gemeente Bergen op Zoom in samenwerking met REL goede inzichten en handvaten die men kan gebruiken om verder te verduurzamen. Uitgave duurzaamheidsmagazine voor bewoners van de Kuil (i.s.m. SmartTwin)

> Duurzaamheidsmagazine

Vaststelling Warmtetransitievisie

In Nederland gaan we stoppen met het gebruik van aardgas. Ook in de gemeente Bergen op Zoom zullen we tussen nu en 2050 het aardgas vervangen door duurzame warmte. Dat doen we buurt voor buurt en stap voor stap. Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners gaan we als gemeente op zoek naar de beste oplossingen voor een duurzaam Bergen op Zoom, waar onze én volgende generaties een prettige en leefbare toekomst hebben.

Twee transitiemakers voor de wijkuitvoeringsplannen

Er wordt gestart in de verkenningswijken zoals in de warmtevisie aangemerkt: Bergse Plaat & Warande Oost zijn de twee startwijken. Hier zijn vanaf 2024 twee transitiemakers aan de slag met de wijkuitvoeringsplannen.

> Bergse Plaat

> Warande Oost

CDOKE

Ontvangst van tijdelijke meerjarige regeling specifieke uitkering voor capaciteit (bemensing) decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid in 2024 een bedrag van €1.257.419,-

Elektrische deelauto

Alle werknemers van de Gemeente Bergen op Zoom kunnen voor hun dienstreizen gebruik maken van de elekrtische deelauto Opel Corsa-E deze staat op de parkeerplaats van Plein 13 en kan middel een app op je telefoon worden gereserveerd.

Energie

De OMWB houdt toezicht op de naleving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing van bedrijven in onze gemeente. Met het uitvoeren van energietoezicht in de gemeente Bergen op Zoom is de volgende indicatieve energiebesparing en CO_2-reductie gerealiseerd.

> Energiebesparing en CO_2-reductie

Symposium Waterstof

Het symposium Waterstofnetwerk in Bergen op Zoom was gericht op het verkennen en bevorderen van waterstoftechnologie en -toepassingen. Waterstof wordt beschouwd als een veelbelovende duurzame energiebron, vooral voor sectoren waar elektrificatie moeilijk is, zoals zware industrie, transport en verwarming.

Het symposium bracht experts, beleidsmakers, bedrijven en onderzoekers samenom kennis uit te wisselen en de mogelijkheden van waterstof te bespreken.

Stichting Energietransitie Bergen op Zoom

Stichting Energietransitie Bergen op Zoom (STE BOZ): Deze stichting betrekt inwoners bij verschillende duurzame projecten in de gemeente. Ze organiseren bijeenkomsten en realiseren energieprojecten. Je kunt zelf ook een bijdrage leveren aan het verduurzamen van de energievoorziening in Bergen op Zoom. Denk aan lid worden van de Energie Coöperatie, deelnemen aan wind- of zonne-energieprojecten, en meebeslissen over het beleid. Gratis energiecoach aan huis: De energiecoach is een vrijwilliger van de Stichting Energietransitie Bergen op Zoom. Deze coaches zijn opgeleid om onafhankelijk advies te geven over de beste bespaarmaatregelen bij jou thuis. Samen kijken jullie naar jouw woonsituatie en binnen een uur weet je welke stappen je het best kunt zetten.

Regionale Energie Strategie (RES)

RES staat voor Regionale Energiestrategie. Dit is een regionale samenwerking, een document én een proces. Gemeente Bergen op Zoom werkt samen met de regio West-Brabant, omdat we beseffen dat we elkaar nodig hebben om onze ambities waar te maken. Dat kunnen we alleen doen als we ook met andere uitdagingen rekening houden, met elkaar praten en samen oplossingen bedenken. Op die manier kunnen we onze doelen bereiken en de leefomgeving van onze regio verbeteren.

> Bekijk de video

Klimaatadaptatie

Bergse Adaptatie Strategie

De Bergse Adaptatiestrategie (BAS) heeft betrekking op het aanpassen aan klimaatverandering in de gemeente Bergen op Zoom. Deze strategie is gericht op het ontwikkelen en toepassen van oplossingen om klimaatgerelateerde risico's te verminderen, het klimaat beter te beschermen en de beschikbaarheid van zoet water in stand te houden.

NK Tegelwippen

Vanaf 21 maart t/m 31 oktober vindt het NK Tegelwippen plaats! Iedereen kan meedoen door tegels te wippen in z'n eigen voor-, achter-, of geveltuin. Wanneer tegels worden vervangen door gras, bloemperken, bomen en geveltuinen, wordt Nederland meer klimaatbestendig, behaaglijker voor insecten en dieren, koeler op warme dagen én veel mooier. Heb je tegels gewipt en vervangen door groen? Geef ze op, dan worden ze bij de Tegelteller van de gemeente opgeteld.

> Resultaat in 2023

Subsidieregeling klimaatbestendig Bergen op Zoom 2024-2027

De Subsidieregeling klimaatbestendig Bergen op Zoom 2024-2027 is een subsidie om inwoners en organisaties te stimuleren maatregelen te nemen die bijdragen aan een klimaatbestendige stad. Hier zijn enkele kernpunten over deze regeling:

- **Doel:** Het doel van de regeling is om de stad aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag, hitte en droogte.
- **Subsidie:** Inwoners kunnen subsidie aanvragen voor projecten zoals groene daken, regenwateropvang, en het vergroenen van tuinen.
- **Periode:** De regeling loopt van 2024 tot en met 2027 en biedt financiële ondersteuning voor de komende jaren.
- **Aanvraag:** Voor meer informatie over de regeling en het aanvraagproces, kun je terecht op de website van de gemeente Bergen op Zoom.

Woningbouwversnelling

Vanuit Programma DEK is aandacht voor het integrale programma van eisen aan klimaatadaptief bouwen en inrichten van de omgeving, de adviseurs van DEK zorgen ervoor dat men aan de tafels zitten.

Circulaire economie

Grote Oogst

Het Project Grote Oogst in Bergen op Zoom is een initiatief dat gericht is op het verduurzamen van bedrijventerreinen. Hier zijn enkele belangrijke punten over dit project:

- **Achtergrond en Doelen:** In het voorjaar van 2022 heeft het college van Bergen op Zoom ingestemd met de bestuursopdracht "Project de Grote Oogst". Met deze opdracht onderschrijft de gemeente de doelstelling van het project Grote Oogst van de provincie Noord-Brabant. Het doel van het project is om bedrijventerreinen duurzamer te maken. Duurzame bedrijventerreinen zijn essentieel voor een toekomstbestendige economie en een gezond woon- en vestigingsklimaat.
- **Investering in Verduurzaming:** Het project Grote Oogst wordt officieel gestart in Bergen op Zoom. De betrokken partijen investeren samen een bedrag van € 750.000 in de verduurzaming van bedrijventerrein TNP (Theodorushaven, Noordland en De Poort.

Dit initiatief is een icoonproject voor verduurzaming en draagt bij aan een groenere en energiezuinigere omgeving.

Kortom, het Project Grote Oogst in Bergen op Zoom is een belangrijk streven om bedrijventerreinen te transformeren naar duurzame en toekomstbestendige locaties.

De Groene Pluim

Uitreiking tiende Groene Pluim Bergen op Zoom voor Stichting Podiumkunsten BoZ e.o. Circulair promotiemateriaal, bier draagtrays van aardappelzetmeel, producenten die digitaal en op afstand kunnen experimenteren met de licht- en podiumtechnieken

Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) Maatschappelijk verantwoord inkopen (2021-2025)

Behalve de doelstellingen vanuit de landelijke uitvoeringsprogramma's is in Bergen op Zoom in 2021 op lokaal niveau het actieplan Maatschappelijke verantwoord inkopen (2021- 2025) vastgesteld. Binnen dit actieplan zijn verschillende uitvoeringsmaatregelen uitgewerkt. Het plan bevat echter geen afrekenbare lange termijn doelstellingen op het gebied van de circulaire economie.

> Zero Waste week

> Bekijk de video

Biodiversiteit

INLEIDING

Bijenlandschap

Bijenlandschap West-Brabant is een samenwerking en staat aan het begin van duidelijkere resultaten in de samenwerking zelf en, belangrijker, in het landschap en de leefgebieden van de bij en andere bestuivers.

Maaimeiniet

Het maaien van gazons… in de gemeente Bergen op Zoom gebeurde dat altijd van maart tot en met oktober. Om biodiversiteit te stimuleren gaan we hier als gemeente sinds 2022 anders mee om. Grote gazons in de gemeente worden in de maand mei, op de randen na, niet gemaaid. Er staat zo altijd iets in bloei voor insecten. Om de verkeersveiligheid te blijven waarborgen wordt er langs wegen, voet- en fietspaden wel gemaaid. Sinds 2019 voert de gemeente Bergen op Zoom hetzelfde ecologische maaibeleid uit.

Beschermde boomzones

In 2023 is gestart met boombeschermingszones, gebieden rondom veteraan en monumentale bomen die middels houtstammen 'omlijst' zijn. Hier laten we de bladeren liggen en de kruiden groeien. Doordat er niet gemaaid / geschoffeld wordt blijven de wortelzones beschermd, tevens zorgt dit voor meer humus in de grond wat beter is voor de bomen.

> Trees for all

Natuurpodium

Het Natuurpodium Brabantse Wal in Bergen op Zoom is een educatief centrum dat zich richt op natuur en duurzaamheid. Ze bieden verschillende programma's en activiteiten aan voor scholen en gezinnen. Het streven van Natuurpodium is dat elke leerling het centrum bezoekt tijdens de onderbouw, middenbouw en bovenbouw van het basisonderwijs, en minimaal één keer op de middelbare school.

Vaste planten concepten

Het wordt steeds moeilijker en duurder om traditionele vaste planten te onderhouden. Vakkennis, maar ook het aantal handjes om het werk uit te voeren is steeds moeilijker aan te komen. Het nieuwe vaste plantenconcept van Griffioen zorgt met een speciale inrichting voor makkelijker onderhoud, meer diversiteit aan sortiment en garantie op bloei. Deze vaste plantenlocaties passen we toe in 2 IBOR gebieden, de bijzondere gebieden (winkelcentra, dorpscentra en het stationsgebied) en historische binnenstad.

Graffiti kunst

In het kader van het omdenken schilderen wij overlast locaties met gewenste graffiti, dit zorgt voor minder schoonmaakkosten en een verfraaiing van de openbare ruimte. De galerijen zijn onderdeel van het thema gedragsverandering waar afdeling Beheer Openbare Ruimte zich de komende jaren op gaat inzetten.

Veilig en Gezond

INLEIDING

Luchtmeetstation geplaatst

Fijnstof, Stikstofoxiden en vluchtige aromaten worden gemeten in de periode januari 2024 tot juli 2024 bij Staakberg

Luchtkwaliteit

Van januari tot juli 2024 staat 6 maanden een mobiel luchtmeetstation bij de Staakberg (nabij de Randweg en Theodorushaven) hiermee wordt een beeld van de luchtkwaliteit in onze gemeente verkregen. Met het luchtmeetstation wordt fijnstof, stikstofoxiden en vluchtige aromaten gemeten.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)

De OMWB heeft in 2023 11 inventarisaties van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) bij bedrijven in onze gemeente afgerond. Bij 8 inrichtingen zijn geen vervolgacties noodzakelijk, hier zijn geen ZZS aanwezig. Bij 3 inrichtingen is wel sprake van ZZS, zij moeten een Vermijdings- en Reductieprogramma (VRP) indienen ter beoordeling. De komende jaren wordt bij meer inrichtingen de ZZS geïnventariseerd.

Geluidsanering verkeerslawaai

Woningen gebouwd voor 1986 beschikken soms niet over voldoende geluidsisolatie. Daarom staan deze woningen op een zogenoemde ‘saneringslijst’. Hiervoor is in de Wet geluidhinder een saneringsplicht opgenomen. De sanering kan bestaan uit maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld verkeersmaatregelen of een stiller wegdek), in de overdracht (schermen of wallen) of aan de woning (gevelisolatie).

In 2009 stonden er nog 1797 te saneren woningen op de saneringslijst van Bergen op Zoom. In 2024 is dit door onderzoek en aanpak van de geluidsbelasting afgenomen naar 226 te saneren woningen in Bergen op Zoom. Deze laatste woningen worden de komende jaren opgepakt.

In 2023 is het project Noordsingel B-E lijst afgerond. Daarnaast is een nieuwe subsidieaanvraag voor de voorbereiding van een saneringsproject ingediend en toegekend. Dit heeft geleid tot een nieuw saneringsprogramma met een omvang van 226 woningen dat de komende jaren wordt uitgevoerd. Dat zijn de laatste woningen.

Omgevingsplan

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Om de milieukwaliteit in de gemeente te kunnen borgen, wordt het milieubeleid opgenomen in het omgevingsplan. De komende jaren wordt bestaand beleid omgezet en nieuw beleid ontwikkeld op het gebied van onder andere externe veiligheid, luchtkwaliteit, geur, bodemkwaliteit en geluid en opgenomen in het omgevingsplan.

Sociaal

INLEIDING

Symposium Niemand in de Kou (energiearmoede)

Start signaal voor een gedragen initiatief om zoveel mogelijk de energiearmoede gezamenlijk tegen te gaan. Gemeente Bergen op Zoom, Stadlander, Wijzijn, ISD, Schuldhulpmaatje, Kerkgemeenschappen onderschrijven de problematieken rondom de hoge energieprijzen en zetten zich samen in om campagnes te voeren in de wijken. Het doel is om mensen te ondersteunen waar mogelijk met energiebesparende maatregelen en te voorkomen dat ze in een kwetsbare situatie terechtkomen.

Energietoeslag

De gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht keerden in 2023 de energietoeslag van € 1.300 uit aan inwoners met een inkomen op of onder 120% van het sociaal minimum. Het netto-inkomen bepaalt of deze huishoudens de toeslag krijgen. De toeslag wordt automatisch uitgekeerd aan de betreffende groepen inwoners.

> Toegekende toeslagen

Kleine energiebesparende maatregelen

Om energiearmoede in Bergen op Zoom te verminderen, heeft de gemeente een campagne opgezet om huishoudens die de eenmalige energietoeslag hebben ontvangen en in een laag-energielabel-huis wonen te bezoeken. Door in de wijk samen met wijkverbinders, Stadlander en lokale bewoners te gaan staan biedt de gemeente concrete ondersteuning, zoals het vervangen van lampen door ledlampen, het plaatsen van tochtstrips en radiatorfolie, en andere energiebesparende maatregelen. Het doel is om deze huishoudens te helpen bij het verlagen van hun energiekosten en zo financiële druk te verminderen.

> Behaalde resultaten

Participatie

Vanuit het Klimaatakkoord hebben gemeenten ook aanvullende taken gekregen op het gebied van sociale participatie en de meer informerende/educatieve rol. Binnen het klimaatakkoord is de rol van gemeente omschreven als het verzorgen van de gemeente brede communicatie op het gebied van klimaat en energiebeleid. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het inrichten van een Energieloket, en het organiseren van burgerparticipatie en communicatietrajecten als aanvulling op en ter ondersteuning bij het nastreven van de klimaatdoelstellingen.

Samen voor een duurzame toekomst!

> Bekijk hier de duurzame acties in de Gemeente Bergen op Zoom!

Terug naar eerste pagina